

Amensalism, Komensalism, Mutualism

Vladislav Ilík

Interspecifické
interakce

Druh interakce	Druh A	Druh B
Kompetice	–	–
Amensalismus	0	–
Parazitismus	+	–
Predace	+	–
Neutralismus	0	0
Komensalismus	+	0
Mutualismus	+	+

Ovlivňují fitness jedince → vliv na populační růst

Je to symbióza?

Co je to symbiósa ?

Symbiósa = jakýkoliv vztah nebo soužití dvou nebo více druhů organismů, at' prospěšné nebo neprospěšné.

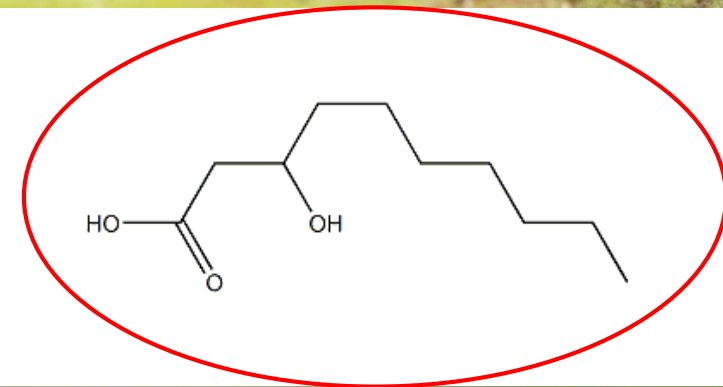
Žádný organismus na Zemi nežije v naprosté izolaci od ostatních organismů !!!

Amensalismus (0,-)

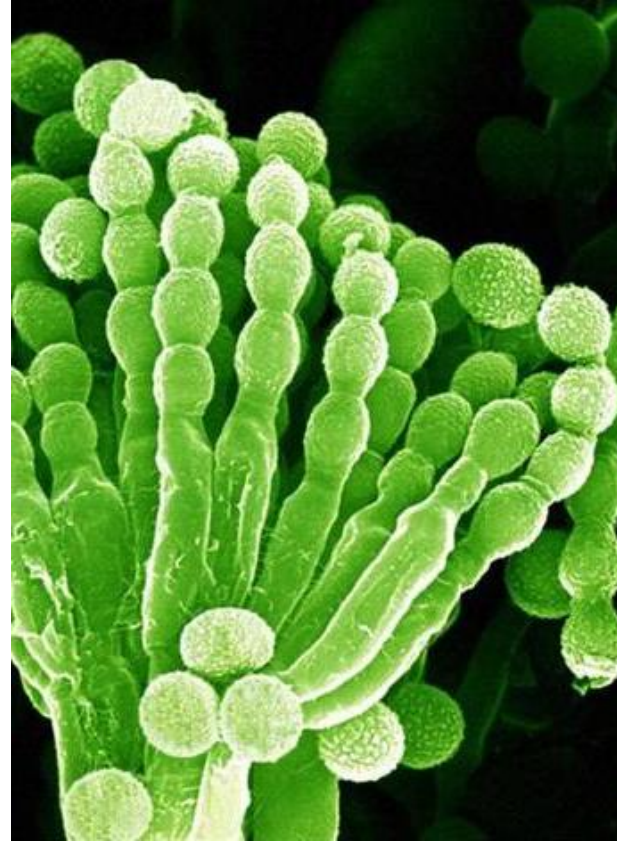
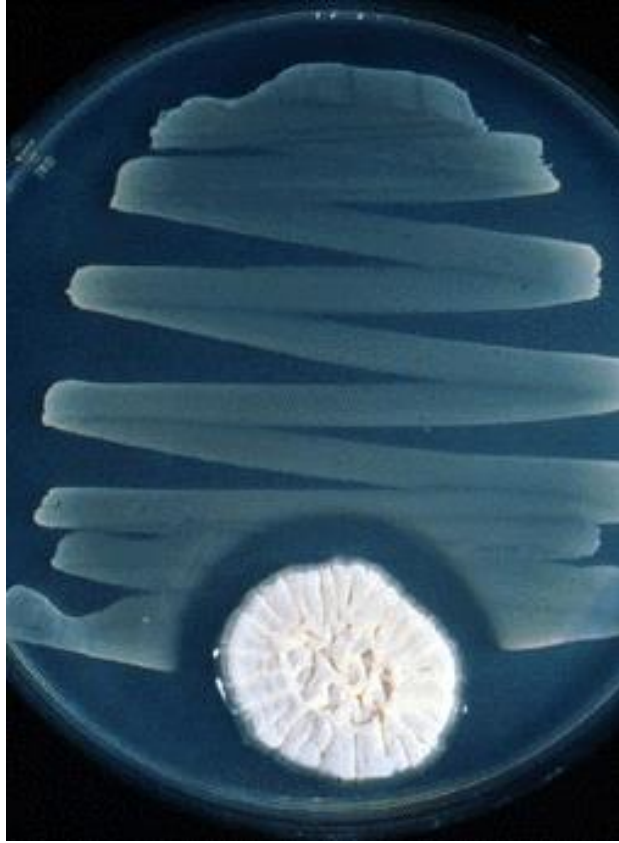
„Organismus (inhibitor) uvolňuje do prostředí odpadní produkty metabolismu nebo speciálně syntetizované látky, poškozující jiný organismus (amensál), který se nachází na stejném stanovišti“

- Organismus který látky produkuje, může mít z této interakce užitek nebo nemusí
- **Amensalismus** = živočich x živočich
- **Alelopatie** = rostlina x živočich
- Hranice užitku je těžko rozpoznatelná!

Mravenci podč. Myrmicinae produkují myrmicacin
Inhibice klíčení semen trav a spor hub

Amensalismus (Alelopatie)

Julans nigra – kořeny vylučují juglon, toxický pro ostatní rostliny

Penicillium sp. – produkce antibiotik, brání růstu G+ bakterií

Vodní květ sinic – produkce toxinů, působí na vodní organismy i člověka

Komensalismus (+,0)

• „Typ interakce mezi organismy, kdy jeden má ze vztahu prospěch a druhý není vztahem ovlivněn“

- *Mensa* (stůl) a *con-* (spolu-) = spolustolování, dříve mrchožrouti, dnes spousta forem od úzkého soužití, až po slabé interakce
- Závislost může být **prostorová** nebo **trofická**
- Pro komenzála může být náhodná, ale i nezbytná
- Interakce může být krátkodobá nebo dlouhodobá
- Důležité je odlišit **potravní parazitismus** (odnímání potravy druhu, který ji získal)

Ryby x Sumýši

Epifytické rostliny

Pestřenka x Sršeň

Ryby x Trubýši

Komensalismus (Inkvilnismus)

Entekie – komensál uvnitř hostitele

Epekie – komensál na povrchu hostitele (epifyty)

Synekie – komensál s hostitelem na stejném místě (hnízdo)

Parekie – komensál v blízkosti hostitele (ochrana)

Koprofágie

Forezie

Využití schránky

Forezie

Komensalismus (Forezie, Metabióza)

Forezie – organismus jako transportní prostředek

- Roztoči na mouše, paraziti x vektor, štírci a savci, mnohonožky v hnízdech ptáků)

Metabióza – využití organismů nebo produktů po smrti

- Saprophytismus, detritovoři, mrchožrouti, koprofágové
- Organismy využívající opuštěné schránky měkkýšů

Mutualismus (+,+)

„Interakce mezi organismy prospěšná, oba organismy z ní profitují, pro některé organismy je nezbytná“

- **Fakultativní mutualismus** – dočasný volný vztah, oba partneři mají ze soužití prospěch, ale není nezbytné
- **Obligátní mutualismus** – trvalý pevný vztah, podmínka pro přežití, dochází i ke koevoluci organismů

Fakultativní mutualismus

Čističi

- Čištění uší, zubů, těla, špatně dostupných míst
- Parazité, hmyz, bakterie, odumřelá tkáň – zdroj potravy
- Ptáci a krokodýli, ptáci a velcí kopytníci, ryby

Fakultativní mutualismus

Zoogamie a zoochorie

- Entomogamie
- Ornitogamie
- Chiropterogamie
- Epizoochorie
- Endozoochorie

Fakultativní mutualismus

Ochránci

- Mravenci a akácie – ochrana před herbivory výměnou za potravu (Beltova tělíška) a místo pro potomky (trny)
- Mravenci a mšice – ochrana před predátory výměnou za zdroj energie (medovice)

Obligátní mutualismus

Prvoci v batoru přeživkavců

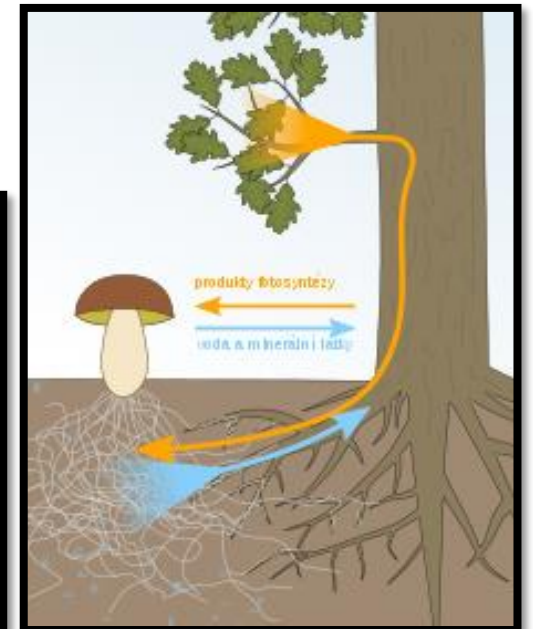
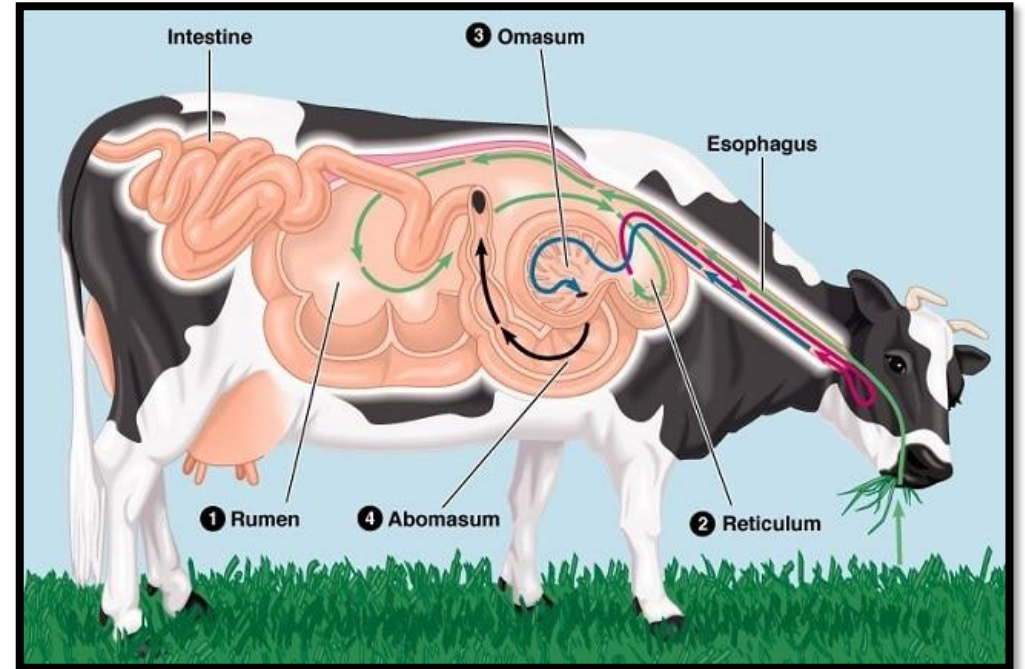
- Fermentace celulózy a škrobu, stabilní prostředí, ochrana, potrava.
- Přeživkavci mastné kyseliny, vitamíny, metabolizace dusíku

Mravenci rodu *Atta*

- Pěstování hub čeledi Agaricaceae – péče o mycelium, odstranění nežádoucích druhů hub, krmení rostlinnou potravou, tvorba drti pro houby („Leafcutter ant“)

Mykorrhiza

- Cévnaté rostliny + houby (výměna živin za uhlík)

Sójové boby + Rhizobium = Mutualistická symbióza

- **Rhizobium:** kořenové bakterie, fixují N_2 , dodávají ho rostlině
- Fixace velmi energeticky náročná, znemožňuje bakteriím samostatný růst a reprodukci
- Výměna za látky od rostliny, potřebné pro růst (O_2 v tomto případě)
- Na jedné rostlině výskyt více kmenů rhizobií

Hypotéza – penalizace za „podvádění“ při dodávce N_2

- Kdyby rostlina nepenalizovala kmeny, které by fixovaly málo nebo vůbec, by byly selektivně zvýhodněny
- Test chování rostliny k fixujícím/nefixujícím nodulům

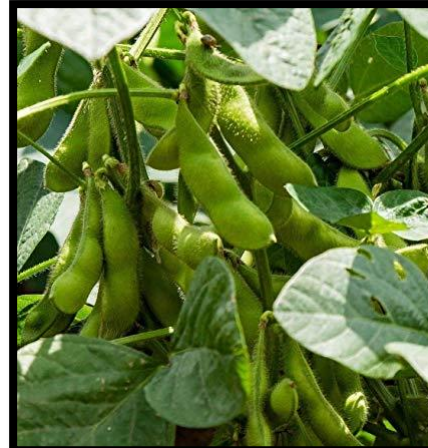
Host sanctions and the legume–rhizobium mutualism

E. Toby Kiers¹, Robert A. Rousseau¹, Stuart A. West² & R. Ford Denison¹

¹*Agronomy and Range Science, University of California, 1 Shields Avenue, Davis, California 95616, USA*

²*Institute of Cell, Animal & Population Biology, University of Edinburgh, King's Buildings, West Mains Road, Edinburgh EH9 3JT, UK*

Explaining mutualistic cooperation between species remains one of the greatest problems for evolutionary biology^{1–4}. Why do symbionts provide costly services to a host, indirectly benefiting competitors sharing the same individual host? Host monitoring of symbiont performance and the imposition of sanctions on ‘cheats’ could stabilize mutualism^{5,6}. Here we show that soybeans

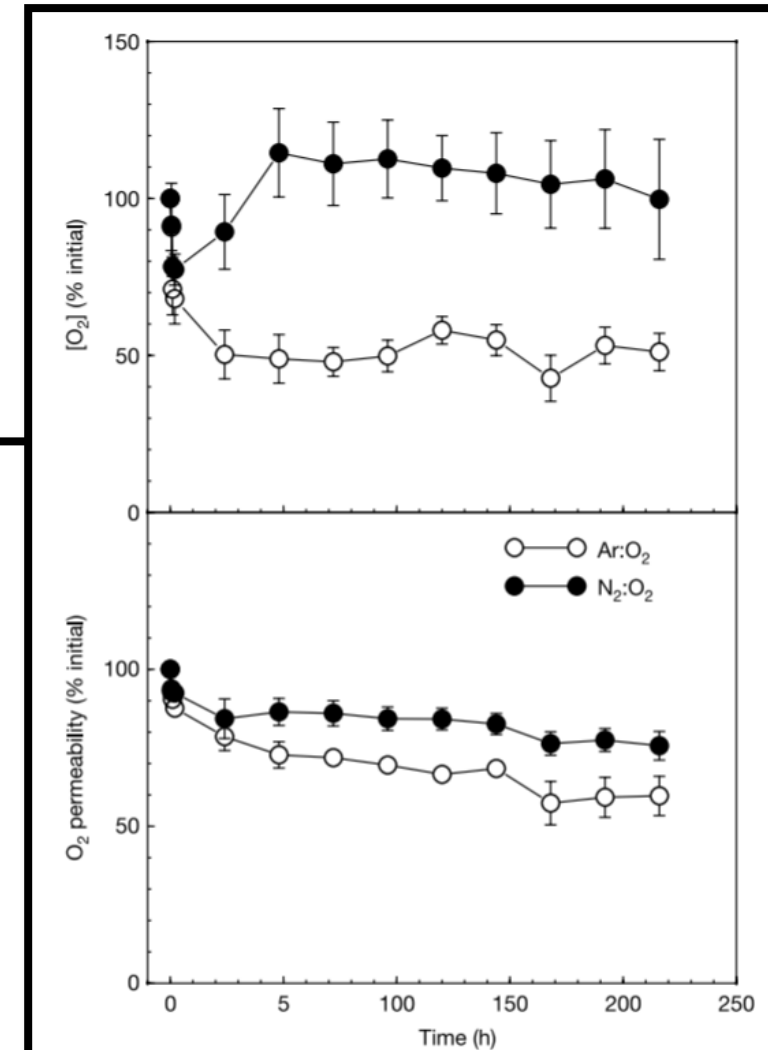
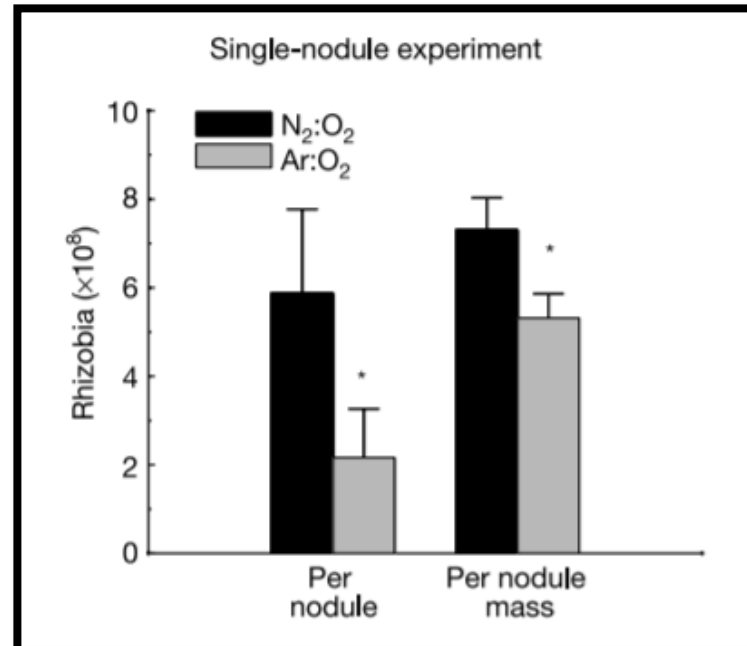

Testování

- Rostliny sóji + jeden kmen Rhizobia
- Vystavení atmosféře s dávkou N_2 odpovídající 1% fixaci
- Rostlina/půlka kořenového systému/noduly
- Porovnání zvážením kořenů (nárosty bakterií) oproti normálně fixujícím
- Měření koncentrace a propustnosti O_2 v kořenech

Výsledky

- Signifikantní snížení fitness při vystavení atmosféře bez N_2
- Největší rozdíl v nodulech (efektivní využití zásob v rostlině)
- Permeabilita a koncentrace O_2 snížena v méně fixujících nodulech
- **Pokud rostlina zaznamená pokles dodávky N_2 dokáže snížit svou dodávku O_2 pro bakterie – potvrzení penalizace**

Pro zajímavost

- <https://www.youtube.com/watch?v=K2Eyup8Jk3w> Pearlfish x Sea cucumber
- <https://www.youtube.com/watch?v=-6oKJ5FGk24> Leafcutter ants
- <https://www.youtube.com/watch?v=vNhORnwcQcU> Clownfish killertrap + Hermit crab
- <https://www.youtube.com/watch?v=f1dnocPQXDQ> Crab shell exchange

—

Díky za
pozornost!
